

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten
d.d. 31 januari 2019

Onderwerp		Advies / conclusie
		<u>Aanwezig:</u> mevrouw H.A. van Dam (WN) de heer J. van der Heijden (WN) de heer D.T. van der Molen (WN) de heer H.A. Rutjes (WN) mevrouw K. Varenhorst (VVD) de heer Th. de Roos (CDA) de heer F.J. van Bork (PvdA) de heer J.G.M. Reerink (PvdA) mevrouw E.I. Korteweg (PvdD) de heer R. van der Kruk (PvdD) de heer A. Travaille (PvdD) de heer J.P. Verweij (CU) de heer C. Dieperink (AWP) de heer A.J.H. de Beaufort (LNE) de heer C.P. Bruggink (LNE, voorzitter) mevrouw T. van Soest (LNE) mevrouw J.A. Otterman (WN) en de heren L. de Groot (LNE), C.G. Jansen op de Haar (PvdA) en B. de Jong (CDA) (hoogheemraden) de heer C.J. Vos (secretaris) de heer P.R.F. Verhoeven (notulist) <u>Gasten:</u> de heer B. van der Helm (Rekenkamercommissie) <u>Ambtelijke ondersteuning:</u> de heer O. Cox (agendapunt 2.1) mevrouw M. van Bergen (agendapunten 2.2 en 2.3) mevrouw S. Graas (agendapunt 2.4) de heer A.T.F. Schuwer (agendapunt 3.1) de heer B. Laporte (agendapunt 3.2)
1. OPENING EN VASTSTELLING AGENDA		
		Opening De heer <u>Bruggink</u> opent de vergadering om 19.30 uur en heet iedereen welkom, in het bijzonder de gasten en de inspreker. Agenda De <u>voorzitter</u> stelt voor om agendapunt 3.2 (Wijziging strategie en doelstelling muskusrattenbeheer) te behandelen na punt 2.3. Dan kunnen alle belanghebbende aanwezigen weer op tijd naar huis. Met deze aanpassingen wordt de agenda vastgesteld.
2. STUKKEN TER ADVISERING (besluitvorming door AB)		
2.1	RKC: implementatie KRW	De <u>voorzitter</u> geeft de vergadering de gelegenheid om commentaar te leveren op het rapport van de Rekenkamercommissie (RKC). <u>Eerste termijn</u> De heer <u>Travaille</u> (PvdD): • Spreekt van een mooi rapport met een heldere onderbouwing, maar vraagt zich af hoe het waterschap de aanbevelingen en de Kaderrichtlijn Water (KRW) samen kan brengen en of dat in de komende jaren ook gaat lukken. • Heeft gelezen dat geen van de dertig waterlichamen voldoet. Gaat dat beter door het gebruik van de ecologische sleutelfactoren (ESF)? En hoe kan men samen met de

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten

d.d. 31 januari 2019

landbouw komen tot minder meststoffen?

De heer Rutjes (WN):

- Vindt het rapport informatief en steunt van harte de aanbevelingen. Heeft nog enkele opmerkingen.
- Hoe ziet het college het visiedocument
- Zag verschillen tussen Rivierenland en De Stichtse Rijnlanden. Die doortrekken naar conclusies en aanbevelingen kan leiden tot verschillende uitleg. De aanpak van De Stichtse Rijnlanden is in wezen goed. De investeringen moeten wel doorgaan.
- Vraagt zich af welk waterschap de meest effectieve KRW-aanpak heeft
- Wijst er nadrukkelijk op dat sommige stoffen niet op de KRW-lijst staan, zoals medicijnresten en dioxiden.
- In de BMZ-commissie was er al een voorstel aan de orde met het oog op de zorgen over het oppervlaktewater: hoeveel lozingsvergunningen zijn er en welke stoffen zitten er nog meer in het water?

Mevrouw Varenhorst (VVD):

- Ziet een mooi rapport, maar wat betekent het dat bij alle dertig waterlichamen het doel niet gehaald is? Licht er niets op koers?
- Vraagt wat het waterschap moet besluiten. Moet het kennis nemen, reageren, wat kan het verwachten? Wil weten hoe het college hiernaar kijkt.

De heer De Roos (CDA):

- Ziet een lijvig rapport.
- Meent dat bij het onderhoud van de natuurvriendelijke oevers (nvo's) appels met peren worden vergeleken.

De heer Dieperink (AWP):

- Zegt dat dit rapport niet uit te leggen is aan kinderen. Ziet hier een uitdaging in voor het volgende college en hoopt dan op meer jip-en-janneketaal. Nu is niet duidelijk wat precies lichamen zijn. Hoe kan het bestuur dan sturen? Ook moet vertaald worden voor 2027, wat inspanning precies inhoudt en wat resultaat. Belangrijke vraag is wat het waterschap wil doen.

De voorzitter vraagt de vergadering om vragen over de aanbevelingen of de kwaliteit van het rapport in eerste instantie te richten aan de Rekenkamercommissie. Vragen aan mevrouw Otterman kunnen later behandeld worden.

De heer Verweij (CU):

- Dankt de Rekenkamercommissie voor het mooie rapport.
- Vraagt of zijn conclusie juist is dat de commissie zich afvraagt of het waterschap met de gekozen maatregelen de doelen in 2027 zal halen.
- Ziet in de aanbevelingen de boodschap dat het bestuur scherpere instrumenten moet krijgen om zicht te hebben op de ontwikkelingen en daarop te sturen. Is het de bedoeling van de commissie om het bestuur wakker te schudden en te zeggen: "Let scherp op uw doelen"? Mocht dat zo zijn: het bestuur neemt de aanbevelingen over en gaat over tot de orde van de dag, is er dan wel een koers uitgezet en sturing aangebracht? Of moet het bestuur zich dan laten helpen door het college en voor het nieuwe bestuur vragen om een concreet programma, een actieplan?

De heer Van Bork (PvdA):

- Sluit zich aan bij de dankwoorden van de vorige sprekers. Het rapport biedt veel handreikingen. Noemt de daarin uitgesproken zorgen terecht. Er zijn nog maar acht jaren te gaan. Daarna zal de KRW nog verder gaan.
- Onderschrijft van harte de aanbevelingen om met een visie, streefbeelden en effectindicatoren te werken. Streefbeelden maken precies duidelijk wat men wel en niet gaat doen.
- Begrijpt niet goed aanbeveling 5, waarin wordt opgemerkt dat er na 2020 geen nieuwe KRW-plannen zouden zijn. De KRW gaat door tot 2027.
- Weet niet wat op pagina 19 wordt bedoeld met "doelverlaging". Gaat het waterschap zijn doelen bijstellen?
- Op pagina 17 en elders staat dat de restopgave nog niet duidelijk is. Wanneer krijgt het bestuur daar zicht op?
- Wat gaat het waterschap doen aan, wat op pagina 9 terecht opgemerkt wordt, het feit dat

de overige waterdoeleinden nog steeds niet vastgesteld zijn?

- Op pagina's 11 en 41 staat dat de provincie graag wil meedoen en inspraak wil hebben op de doelen. Mooi, maar dat moet dan wederzijds zijn. Het waterschap moet dan ook kunnen meepraten over de waterplannen van de provincie.
- Op pagina 25 leest hij dat boeren 25% moeten bijdragen aan de kosten voor onderwaterdrainage. Zo gesteld, lijkt het erop dat het waterschap 75% moet betalen, maar die kosten komen uit subsidies van het Rijk en Europa. De Stichtse Rijnlanden betaalt alleen proceskosten.
- Rivierenland heeft op basis van een programma 17 miljoen euro uitgetrokken en dit waterschap heeft taakstellend 4 miljoen euro betaald. Volgens de Rekenkamercommissie is dat een groot verschil, maar als er binnenkort een vertaling in een visie komt, is er een taakstellend budget van 4 miljoen euro dat een beleidsbudget wordt. Dan kan de rekensom heel anders uitpakken.

Mevrouw Van Soest (LNE):

- Kan het kort houden, want de meeste vragen zijn al gesteld.
- Ziet dat de Rekenkamercommissie geconcludeerd heeft dat het waterschap het niet slecht doet wat de nutriënten betreft. Haar fractie koppelt dat aan de conclusie dat vooral boerensloten zijn ingezet voor het behalen van de KRW-doelstellingen. Dat is nog niet helemaal gelukt. Zij meent daarom dat men iets breder moet kijken dan alleen naar boerensloten om in de toekomst aan die doelstellingen te voldoen en mogelijke andere vervuilers aan te spreken op hun verantwoordelijkheid. Dat sluit aan bij de wens van haar fractie om inzicht te hebben in wie verantwoordelijk is voor welk stuk nutriëntenbelasting in oppervlaktewater.
- De fractie is ook het verschil in kosten voor de nvo's opgevallen. De vraag rijst hoe dat komt, en of verbetering mogelijk is door op een andere manier te bepalen waar die nvo's moeten komen. Ze kan zich voorstellen dat de onderhoudskosten hoog worden als men die oevers plaatst waar toevallig ruimte is zonder te kijken wat het onderhoud gaat kosten.

Beantwoording

De heer Van der Helm:

- Ziet het niet alleen voor de RKC als een uitdaging om rapporten in begrijpelijker taal te produceren, maar ook voor het hele waterschap. Zal daar in het vervolg rekening mee houden.
- Weet niet of het waterschap de doelen zal halen. Die vraag hangt af van de uit te voeren watersysteemanalyses, waaruit moet blijken wat er de komende acht jaar nog moet gebeuren. Wel is belangrijk dat het bestuur de aanbeveling om scherp te sturen ter harte neemt en goed oplet of de maatregelen logisch zijn en ook opleveren wat het waterschap wil bereiken.

De heer Cox:

- Stelt dat de aanbevelingen voor Rivierenland vergelijkbaar zijn met die voor De Stichtse Rijnlanden. Er zijn wel accentverschillen. Zo stuurt Rivierenland meer op de KRW-maatlatten. Dat heeft de aanbeveling gekregen om breder te kijken en bijvoorbeeld ook de indicatoren van De Stichtse Rijnlanden te gebruiken. Ook het peilbeheer verschilt. Daar spelen veel maatregelen een rol, maar in het algemeen is Rivierenland hier wat terughoudender. De kosten van beheer en onderhoud van nvo's zijn daarbij een factor. In het rapport staat ook een overzicht van de belangrijkste verschillen in aanpak door de twee waterschappen.
- Neemt de inhoudelijke opmerkingen van de heer Van Bork door. Zo is aanbeveling 5, waarin wordt opgemerkt dat er na 2020 geen nieuwe KRW-plannen zouden zijn, niet heel duidelijk opgeschreven. De essentie van die opmerking was dat het bestuur betrokken wordt bij de voorbereiding en vaststelling van een nieuwe cyclus, maar dat de informatiestroom in de uitvoeringsjaren daarna wegzakt. Vooral de bestuursleden die niet bij de eerdere fase betrokken waren, blijken dan duidelijk een informatieachterstand te hebben.
- Het punt van doelverlaging verwijst naar de mogelijkheid die de KRW biedt om in bepaalde omstandigheden onder bepaalde voorwaarden doelen aan te passen of te verlagen. De zit in de KRW-procedures ingebakken. Misschien kan de hoogheemraad nog vertellen hoe die discussie hier gaat plaatsvinden.

- Over het willen meepraten van de provincie: het is de provincie die uiteindelijk de KRW-doelen vaststelt, op voorstel van het waterschap. Bij de vaststelling van het vorige stroomgebiedbeheerplan (SGBP) in 2015 voelden alle provincies zich haast gedwongen om te tekenen bij het kruisje. De waterschappen boden de voorstellen voor de doelen zo laat aan dat de Staten niet anders konden dan akkoord gaan. Voor een goede uitwisseling van ideeën willen ze graag eerder bij de discussie betrokken raken.
- De subsidie voor onderwaterdrainage is een optelsom van alle daarvoor beschikbare subsidies, niet alleen van die van het waterschap.
- De verschillen in kosten van nvo's liggen niet zozeer aan de definitie van die oevers, maar hangen meer samen met wat bij het onderhoud aan kosten wordt meegeteld: om de hoeveel jaar onderhoud, wel of geen beschoeiing, de jaren waarin wordt afgeschreever enzovoort. Dat levert het verschil tussen appels en peren op. Het is het zeker waard om dat verder uit te diepen.

Mevrouw Otterman:

- Dankt voor de beantwoording van de eerste vragen en voor het rapport met de kritische blik. Waardeert ook dat de RKC oog heeft voor alles wat goed gaat. De kern van het rapport ging erover of het college het bestuur voldoende had meegenomen in de aanpak van de KRW, in het bijzonder bij de nvo's. Is ook blij met de aanbevelingen. Het college zal alle adviezen en aanbevelingen meenemen.
- De huidige KRW-periode loopt tot 2021. Daarna volgt van 2021 tot 2027 de laatste periode, waarin het waterschap met de bijna gereed zijnde watersysteemanalyses en sleutelfactoren kan aangeven waar het staat en welke maatregelen het in samenspraak met het gebied zal nemen. Veel vragen gaan over die volgende periode, maar zij vindt het te vroeg om die nu al te beantwoorden. Na de verkiezingen zal dat het belangrijkste thema worden.
- De vraag waar De Stichtse Rijnlanden nu staat, zal dan ook aan de orde komen, evenals het visiedocument.
- Zij zal zeker niet achterover leunen of erin berusten dat het waterschap de doelen niet zal halen, maar ze is er ook niet helemaal van overtuigd dat het wel zal lukken. Iedereen zal de komende tijd flink zijn best moeten doen.
- Directe lozingen vinden er niet veel plaats. Ze gaat dat wel uitzoeken en ze zal hierop terugkomen.
- Of het waterschap op koers ligt en wat het precies moet gaan besluiten, is aan het bestuur. Als dat het rapport aanneemt, zal het college de aanbevelingen overnemen en daarmee aan de slag gaan.
- De verschillen in kosten bij nvo's liggen inderdaad bij wat toegerekend wordt aan het onderhoud. De waterschappen verschillen daarin: de een neemt slechts de eerste meter mee, de ander de hele nvo tot op het land. Vergelijking is daardoor lastig. Daar moet naa gekeken worden.
- Ze is ook sterk voor goed leesbare stukken en zal door ook naar streven, maar termen als 'ecologische sleutelfactor' zijn moeilijk in jip-en-janneketaal om te zetten.
- Wat haar betreft, is er nog geen sprake van doelverlaging. Het waterschap probeert in 2027 de doelen te halen en in elk geval alle nodige maatregelen genomen te hebben. Mochten dan nog niet alle doelen bereikt zijn, is het mogelijk dat het waterschap daarvoor wat extra tijd krijgt. Het kan zijn dat het wat langer duurt voordat de effecten duidelijk aantoonbaar zijn.
- Na 2021 moet inderdaad het nieuwe maatregelenprogramma klaarliggen en is er – als het goed is – niet veel meer te besluiten, maar het college zal ook dan in jaarrapportages het bestuur op de hoogte houden van de vorderingen. Het college probeert nu die restopgaven in beeld te krijgen.
- Naar de vraag wie verantwoordelijk is voor de nutriënten in boerensloten, is al veel onderzoek gedaan. Daarover zijn niet veel vragen meer. Dat alle vervuilers op hun verantwoordelijkheid aangesproken moeten worden, lijkt niet meer dan redelijk. Het waterschap doet dat ook.
- De provincie stelt de KRW-doelen vast. De Stichtse Rijnlanden wil nu in een veel eerder stadium overleg en werkt nu al samen. Zo is er komende maandag een bijeenkomst met de Statenleden – waarvoor ook alle bestuurders uitgenodigd zijn – om met elkaar van gedachten te wisselen over doelen en maatregelen voor de volgende periode.

De voorzitter vraagt zich af welke adviezen en aanbevelingen het college gaat meenemen; die van het rapport of ook de suggesties en aanmoedigingen van de bestuursleden in de vergadering.

Mevrouw Otterman:

- Bedoelde oorspronkelijk de twee aanbevelingen uit het rapport: het uitvoeren van een benchmark om achter de verschillen in onderhoud van nvo's te komen en het meenemen van het bestuur in de visie van het doelbereik.

De heer Van Bork (PvdA):

- Interrumpeert met de opmerkingen dat er vijf aanbevelingen gedaan zijn.

Mevrouw Otterman:

- Geeft de heer Van Bork gelijk en leest voor:
 - "Maak meer gebruik van sturing door middel van een visiestuk en streefbeelden naar de effectindicatoren en financiële parameters." Dat is wat zij zojuist zei en daar gaat het waterschap in de volgende periode zeker mee werken.
 - "Maak ook bestuurlijk gebruik van de Ecologische Sleutelfactoren." Volgens haar is het waterschap daarmee al begonnen op de thema-avond van 16 januari
 - "Maak een vergelijking tussen waterschappen van de kosten van beheer en onderhoud van nvo's." Dat gaat ook gebeuren.
 - "Wissel structureler succesfactoren en leerpunten uit met andere waterschappen." Er is geregeld RBO-overleg, maar als de RKC nog een andere manier voorstaat, hoort ze dat graag.
 - "Blijf investeren in een goede informatievoorziening over KRW/gezond water." Het bestuur mag aannemen dat dat zal gebeuren. Zij vindt dat zeer belangrijk.

De voorzitter hoopt dat het voor het bestuur duidelijk is. Hij vraagt de aanwezigen na te gaan of de beantwoording van de vragen voldoende is en of het bestuur naast de vijf aanbevelingen nog meer heeft toegezegd.

Tweede termijn

De heer Travaille (PvdD):

- Hoorde de hoogheemraad zeggen dat de watersysteemvisies bijna klaar zijn. Is dan duidelijk wat het waterschap moet doen om de doelen te bereiken. In het verleden bleek dat altijd lastig te zijn.

De heer Rutjes (WN):

- Ziet in aanbeveling 4, het structurele uitwisselen van succesfactoren, een mogelijkheid om het 'hoe' op te nemen in het visiestuk. Denkt dat het visiestuk en SGBP dan ook tegelijk klaar moeten zijn.
- Vraagt of het verstandig is om een actiepoint op te nemen betreffende lozingen in het gebied.

De voorzitter kan dat beamen.

Mevrouw Varenhorst (VVD):

- Stelt dat haar fractie zich aansluit bij de vraag van de PvdD hoe het behalen van de doelen eruit gaat zien in het document.

De heer De Roos (CDA):

- Weet dat de nvo's in het hele land besproken worden. Het moet daarom voor iedereen duidelijk zijn wat een natuurlijke oever is en wat het onderhoud daarvan kost. Dan zal iedereen over hetzelfde praten.

De heer Verweij (CU):

- Sluit zich ook aan bij de vraag van de heer Travaille over het visiedocument en hoopt dat of het bestuur heel duidelijk aangeeft op welk moment het iets van het college verwacht, of dat het college heel concrete toezeggingen doet. Vraagt dan ook of het visiestuk met de streefbeelden er al in 2019 zal liggen en of het bestuur daaraan de conclusies kan verbinden, zoals de heer Travaille heeft aangegeven. Hetzelfde geldt voor de benchmark op welk moment komt die naar het bestuur toe?

De heer Van Bork (PvdA):

- Wil graag een aanpassing in aanbeveling 5, op de wijze zoals eerder geformuleerd is.

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten

d.d. 31 januari 2019

- Ziet dat er voortdurend verwijzingen zijn naar restopgaven en restdoelen. Daarbij heeft het bestuur een rol te vervullen. Is daarom benieuwd hoe de planning van het college eruitziet, hoe dat het bestuur gaat betrekken bij de planontwikkeling. Wat is daarbij het tijdschema?
- Verbaast zich erover dat Rivierenland 17 miljoen euro uitgeeft en De Stichtse Rijnlanden maar 4 miljoen euro. Dat grote verschil is niet uitgelegd. Het verhaal daarachter hoopt hij nog te horen. Volgens hem ligt het eraan dat dit waterschap zich een taakstelling heeft opgelegd en dat Rivierenland een beleidstaak op zich heeft genomen.

De heer Travaille (PvdD):

- Wil naar aanleiding van de opmerking van de heer Van Bork kwijt dat beleid gericht kan zijn op het bereiken van doelen of dat men uitgaat van wat beschikbaar is en dat geld zo nuttig mogelijk inzet.

Mevrouw Van Soest (LNE):

- Veronderstelde dat nog niet bekend was wie verantwoordelijk was voor welk stuk nutriëntenbelasting in oppervlaktewater. Zij begreep dat mevrouw Otterman een document daarover kende. Zij is benieuwd waar dat te vinden is, want ze is ervan overtuigd dat de KRW-doelen alleen haalbaar zijn als daarover helderheid bestaat. Nu is de discussie nog op het niveau dat men dat vuil rustig over de schutting kan gooien, zodat niemand zich verantwoordelijk hoeft te vinden. Dat document wil ze graag lezen.

Beantwoording

De heer Van der Helm:

- Antwoordt de heer Van Bork dat aanbeveling 5 wordt aangepast.

De heer Cox:

- Zal de passage over onderwaterdrainage aanpassen.
- Wat een rol speelde bij het verschil tussen 4 en 17 miljoen euro, is dat het gebied van waterschap Rivierenland aanzienlijk groter is dan dat van De Stichtse Rijnlanden. Daarnaast was er wel een verschil in benadering: hier was eerst het financiële kader gesteld en daar is eerst gekeken wat men wilde aanpakken.

Mevrouw Otterman:

- Wilde ook opmerken dat Rivierenland groter is. Daarnaast had De Stichtse Rijnlanden ten tijde van het opstellen van de plannen te maken met fikse bezuinigingen en was er een taakstellend budget opgesteld. Daar heeft het waterschap nog steeds voor een deel mee te maken, maar met het beschikbare geld doet het waterschap zijn best om aan een betere waterkwaliteit te werken.
- Het is expliciet de bedoeling dat uit de watersysteemanalyses valt op te maken wat het waterschap moet gaan doen en wat de restopgave is. Zij herinnert het bestuur echter ook aan de avond waarop het rapport van onder andere Marleen van Rijswijk besproken werd. Daaruit bleek dat het waterschap niet voor alle maatregelen of alle doelen zelf een handelingsperspectief heeft: de maatregelen waarbij het niet zelf aan de knoppen kan draaien.

Mevrouw Van Soest (LNE):

- Vraagt bij interruptie aan mevrouw Otterman welke doelen het waterschap zo niet zou kunnen halen.

Mevrouw Otterman:

- Meent dat het waterschap de boeren moeilijk kan opleggen wat zij met de landbouwnutriënten moeten doen. Het mestbeleid komt op rijksniveau tot stand en het waterschap heeft de laatste jaren flink ingezet op samenwerking bij programma's als de levendige boerensloot en de groen-blauwe diensten. Daarnaast zijn er stoffen die van de wegen afspoelen of uit de lucht vallen, waar het waterschap niets aan kan doen. Brussel of Den Haag zal De Stichtse Rijnlanden daar niet op afrekenen.
- Vindt het vanzelfsprekend dat het visiestuk, de maatregelen en de doelen onderdeel zijn van de invulling van het SGBP. In 2020 zal het waterschap de watersysteemanalyses en de maatregelen daarvoor klaar hebben en er zal ook nog een gebiedsproces spelen. Daar komt het college bij het bestuur terug.
- Kent verschillende rapporten die er melding van maken dat bij de aanvoer van nutriënten ook watervogels een rol spelen, maar dat het grootste deel afkomstig is uit de landbouw. Gaat nog navraag doen bij haar ambtenaren en bij de Universiteit van Wageningen. De eeuwige discussie daarover ziet ze liever vervangen door overleg over een gezamenlijke

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten

d.d. 31 januari 2019

		aanpak. Iedereen hoort hier zijn verantwoordelijkheid te nemen. Ook rwzi's dragen bij aan de nutriëntenbelasting. Het waterschap draagt aan een oplossing bij door in Utrecht een nieuwe installatie te bouwen. Als alle rwzi's aangepakt moeten worden, zal het college weer bij het bestuur terugkomen. In dat geval gaat het om grote sommen geld. • Verwacht dat de Rekenkamercommissie in haar rapport iets gaat aanpassen over de onderwaterdrainage. Anders zal het college daar nog een noot aan wijden. De heer <u>Travaille</u> (PvdD): • Ondersteunt het verzoek van mevrouw Van Soest om een overzicht van waar de verschillende nutriënten vandaan komen. Dat is nuttig bij de bestrijding daarvan. De heer <u>Van der Heijden</u> (CU): • Sluit zich daarbij aan, want wil een dergelijk rapport ook wel eens zien. Mevrouw <u>Otterman</u>: • Sprak over een rapport waarin over de herkomst van de nutriënten in algemene termen gesproken werd. Zij zal met haar collega's overleggen, maar denkt dat ze dit ook in de aanloop naar de algemene vergadering kan toezeggen. Op de website is ook al meer te vinden. De <u>voorzitter</u> merkt op dat het rapport enkele aanpassingen en verhelderingen zal krijgen en dat college en Rekenkamercommissie de vragen en opmerkingen zullen beantwoorden. Hij vraagt of dit punt als hamerstuk naar de algemene vergadering kan. De commissie wil het eventueel nog bespreken. De <u>voorzitter</u> constateert dat de vergadering behoefte heeft aan verdere bespreking tijdens de algemene vergadering.
2.2	Vaststelling Raamwaterplan De Tol	De <u>voorzitter</u> geeft het woord aan de inspreker, de heer W. Berk. De heer <u>Berk</u> woont bij Gieltjesdorp, waar het waterpeil omhooggaat, maar bij zijn huis gaat het peil juist omlaag. Het gevolg is dat zijn funderingspalen droog komen te staan. Zijn vraag is hoe dat op te lossen is. Hij ziet dat het waterschap veel voor de bewoners gedaan heeft bij Spengen en Kamerik, zoals afdammen. Hij heeft nog niets vernomen. Hij hoopt dat hij ook gesteund gaat worden. Wel heeft hij al met deze of gene gesproken, maar het is hem nog niet duidelijk waar hij rekening mee moet houden. De <u>voorzitter</u> geeft de bestuursleden de gelegenheid om vragen te stellen aan de inspreker. De heer <u>Verweij</u> (CU): • Ziet dat bij Gieltjesdorp hoogwaterzones zijn. Vraagt of de woning van de heer Berk daar ook in ligt. De heer <u>Berk</u>: • Antwoordt dat zijn woning grenst aan het gebied van Gieltjesdorp, 5 meter verwijderd van de watergang die afvoert naar Kortrijk. Nu heeft hij een eigen voorziening vanuit Gieltjesdorp, maar bij peilverlaging kan hij die niet meer gebruiken om water in te laten. De heer <u>Dieperink</u> (AWP): • Vraagt waarom het water omlaaggaat. Is dat een beslissing van het waterschap? De heer <u>Berk</u>: • Stelt dat in dit veengebied altijd gemalen is, en malen is dalen. Begrijpt dat het waterschap wel moest voor de boeren, maar de bewoners hopen dat ze hun huizen kunnen behouden. Mevrouw <u>Varenhorst</u> (VVD): • Vraagt wat de heer Berk precies verwacht van het waterschap. De heer <u>Berk</u>: • Hoopt op enige steun, ook al woont hij niet in een collectieve hoogwatervoorziening, zoals die in Kamerik. De heer <u>Van Bork</u> (PvdA): • Wil weten hoe de inspreker zijn eigen hoogwatervoorziening heeft ingericht. Kan hij straks een pomp gebruiken? De heer <u>Berk</u>: • Heeft een inlaat vanuit het gebied waarvan het peil straks omlaaggaat. Hij heeft wel aan een pomp gedacht, maar wil ook andere mogelijkheden verkennen.

De voorzitter dankt de heer Berk voor zijn bijdrage en gaat over tot bespreking van het raamwaterplan en het peilbesluit. De agendapunten 2.2. en 2.3 zijn in een bespreking moeilijk te scheiden, maar ze zullen formeel apart worden afgesloten.

Mevrouw Van Soest (LNE):

- Merkt op dat in het onderhavige gebied veel agrariërs in hun bedrijf wateroverlast hebben ervaren in 2014. De manier waarop het waterschap daarmee is omgegaan, heeft het vertrouwen geschaad, maar de wijze waarop het raamwaterplan tot stand is gekomen, heeft dat vertrouwen weer voor een deel teruggebracht: er zijn ook weinig zienswijzen ingediend. Er volgt natuurlijk een uitvoeringsplan. Het is belangrijk de bewoners van het gebied, inclusief de inspreker, daarbij te betrekken, want dat is het plan dat pijn kan doen
- Vraagt hoe ze de combinatie moet zien van eerst een vaststelling van een raamwaterplan met een aantal besluiten en vervolgens van een vastlegging van een peilbesluit voor tien jaar. Noemt dat een vreemde combinatie en wil daarvan graag een uitleg.

De heer Van Bork (PvdA):

- Na Kockengen 2014 stond De Stichtse Rijnlanden er in de publieke opinie niet gunstig voor. In de jaren daarna is dat goed opgepakt. Nadat de gemeente Stichtse Vecht flink wat plannen rond 'Kockengen waterproof' had gerealiseerd, bleken de bewoners van de wijken duidelijk tevreden, maar de bewoners van de oude dorpskern waren dat niet. De wateroverlast raakte niet alleen de nieuwbouwwijken, maar ook het oude dorp. Daar waren 26 huizen ondergelopen. De flinke schade moesten ze zelf betalen, want ze kregen geen verzekering meer. Bij navraag bleek dat de oude dorpskern niet onder het programma 'Kockengen waterproof' viel. Inmiddels was ook duidelijk geworden dat gemeente en waterschap enkele maatregelen troffen, zoals een omleiding van de Bijleveld, afkoppeling van regenwater en het aanbrengen van een nieuwe duikklep in de Bijleveld. In de wijken was veel aandacht besteed aan voorbereiding met de bewoners. Het zou verstandig zijn om in de toekomst bij peilbesluit en raamwaterplan ook de bewoners van de oude dorpskernen te betrekken. Ook met de inspreker moet goed overleg komen. Er is nu door het waterschap een proces op gang gebracht waarbij de bewoners heel tevreden zijn. Dat moeten gemeente en waterschap vasthouden. Overigens steunt zijn fractie de voorstellen.

De heer Verweij (CU):

- Vindt het een goed idee om raamwaterplan en peilbesluit tegelijk te behandelen, maar meent dat het raamwaterplan het kader is voor de totale planvorming en vindt het vreemd dat het bestuur dat plan niet eerst vaststelt. Pas later zouden peilbesluit en technische uitwerkingen aan de orde moeten komen. Kan zich nog herinneren dat in andere gevallen dat de volgorde was.
- Vraagt zich af waarom het bestuur het raamwaterplan drie keer moet vaststellen, twee keer bij agendapunt 2.2 en ook nog eens bij punt 2.3. Misschien dat hij verkeerd leest, maar een keer lijkt hem genoeg.
- Heeft complimenten over voor de kwaliteit van de stukken. Plannen en besluiten hebben een steeds hoger niveau. Is hiermee een standaard gezet en geldt die ook voor alle andere raamwaterplannen en peilbesluiten?
- Ziet op de voorplaat van peilbesluiten liever een foto van het gebied dan een portret van de hoogheemraad.
- Leest in het plan dat het waterschap naar een indexatie van de bodemdaling wil van 75% en leest elders dat men hoopt met onderwaterdrainage de bodemdaling met 50% te verminderen. Weet nu niet wat het waterschap eigenlijk wil.
- Is content met de formulering over de inspanningsverplichting ten aanzien van de subsidies.
- In het derde beslispunt is het voorstel om een krediet ter beschikking te stellen voor deel A, maar er zijn nog meer delen in dit plan. Is dat krediet voor het hele plan of komen er later nog nieuwe aanvragen?

De heer Dieperink (AWP):

- Heeft geen bezwaar tegen de foto van de heer De Jong op de cover.
- Is op de semantische toer en vraagt of de zin: "Uitgaande van de autonome ontwikkeling wil het waterschap het oppervlaktewaterpeil in principe 75% indexeren aan de gemiddelde bodemdaling die nu optreedt in het gebied." ook kan worden omgezet in jip-jan-kanetaal. Vraag is ook of de autonome ontwikkeling met of zonder bemaling is.

	Wat is hier de referentie? De heer <u>De Roos</u> (CDA): • Zegt tegen de heer Verweij dat bij de vervolgplannen opnieuw krediet wordt gevraagd, zij het dat die plannen nog onzeker zijn. Ze maken wel deel uit van beide voorstellen. Vraag hoe de heer De Jong aankijkt tegen dat onzekere vervolg. • Leest dat van de 1200 hectare in het gebied De Tol slechts 330 hectare wordt gebruikt voor onderwaterdrainage. Is de rest niet geschikt of niet nodig om de bodemdaling tegen te houden? • Weet dat gebouwen vaak hoogwatervoorzieningen hebben. Vraagt of dat bij de inspreker niet zo is. Bewoners zijn verantwoordelijk voor palen en ondergrond van de bebouwing, maar meestal zorgt het waterschap voor de voorzieningen rond de gebouwen. Is dat hier niet zo of wordt dat alsnog zo uitgevoerd? • Het project krijgt een looptijd van zes jaar. Gezien de onzekerheid van de deelplannen zou een evaluatiemoment ingebouwd mogen worden. Mevrouw <u>Varenhorst</u> (VVD): • Spreekt van een helder stuk. Van haar fractie hoeft het niet duidelijker. • Haar belangrijkste vraag is hoe het waterschap omgaat met de verwachtingen van de bewoners en belanghebbenden, welke verwachtingen het heeft en hoe maatregelen naar de bewoners worden gecommuniceerd. Mevrouw <u>Van Dam</u> (WN): • Vindt het verhaal helder en ook goed om te lezen, met de aandacht voor de communicatie in het gebied. • Kan niet terugvinden of er in het gebied rekening is gehouden met het streven naar vergroting van de peilvakken. • Vraagt of de in de Provinciale Staten aangenomen motie om over te stappen naar 'Functie volgt peil' gevolgen heeft voor het raamwaterplan. Of werkt dat pas door in de deelplannen? • Mist in het raamwaterplan naast onderwaterdrainage ook andere duurzame opties en zie bij de maatregelen tegen bodemdaling naast waterkwaliteit en broeikasemissies niets over de effecten op bodemvruchtbaarheid en biodiversiteit. • Heeft gezien dat in de afgelopen jaren het gebied gevoelig was voor droogte. Vindt het daarom nodig om daar retentie en waterberging te vergroten. Hoe gaat het waterschap daar invulling aan geven? • Er wordt gesproken van subsidies en subsidiebronnen, maar alleen de POP wordt genoemd en verder blijft onduidelijk welke regelingen in beeld zijn. Graag ziet ze in de tekst een vermelding of het gaat om eigen stimuleringsmaatregelen of ook om externe subsidies. • Heeft nog complimenten voor de proactieve wijze waarop de streek betrokken is bij de knelpunten en oplossingsrichtingen. Het aantal inspraakreacties bleef beperkt tot drie. Jammer is dat niet vermeld is hoe groot de belangstelling was tijdens de bijeenkomsten, welke belangengroepen er waren en wat de belangrijkste conclusies en aanbevelingen waren. • Terugkomend op de inspreker: zij is benieuwd wat het waterschap verwacht te kunnen doen om de zorgen van de heer Berk weg te nemen. De heer <u>Van der Molen</u> (WN): • Herinnert eraan dat het bestuur in juni 2018 een motie heeft aangenomen over bodemdaling en CO₂-effecten. Bij de herziening van de Nota Peilbeheer zou worden vastgelegd dat bij toekomstige peilbesluiten het effect van CO₂ in beeld gebracht wordt. Nu is de Nota Peilbeheer nog niet helemaal op orde, maar een beeld van de CO₂-effecten is wenselijk. De heer <u>Travaille</u> (PvdD): • Merkt op dat samenvoeging van de agendapunten 2.2 en 2.3 ook te maken heeft met agendapunt 3.1, de Wateragenda, met hoe men in zo'n omgeving de juiste maatregelen op een rij krijgt. Het heeft ook alles te maken met een uitgangspunt in de Omgevingswet en Keur, waarvoor PvdA en PvdD huiverig zijn: men moet heel veel kunnen doen, tenzij iemand bezwaar maakt. • Kan zich voorstellen dat het voorliggende plan aansluit bij de geschiedenis van de omgeving, met de wateroverlast rond Kockengen, maar slechts 2% van 4 miljoen euro wordt besteed aan waterkwaliteit. Zou dat niet 20% kunnen zijn? Dat doet meer recht aar
--	--

		alle doelen die er zijn op het gebied van KRW en biodiversiteit. - Ondersteunt graag de opmerking van WN over bodemdaling in relatie met CO₂. In het peilbesluit viel op dat het ging om conserverend waterpeil. Waarom in deze omgeving niet een hoger peil, met als gevolg minder bodemdaling, minder schade aan infrastructuur, minder CO₂-uitstoot en meer biodiversiteit? <i>Beantwoording</i> De heer <u>De Jong</u>: - Voelt zich gesterkt met mevrouw Van Bergen naast zich. Veel van de complimenten die bestuursleden gegeven hebben, zijn aan haar toe te rekenen. - Vroeger waren er zeer gedetailleerde watergebiedsplannen. De ervaring was dat maar een gedeelte werd uitgevoerd, omdat de wereld veranderd was op het moment dat het plan af was en er al nieuwe ideeën geboren waren. Nu is het waterschap begonnen met raamwaterplannen waarin het de opgaven van een gebied vastlegt, die communiceert met iedereen, dan oplossingsrichtingen definieert en dat vertaalt in deelplannen als de randvoorwaarden geschikt zijn voor de uitvoering van die deelplannen. Dat begon met het gebied ten oosten van Utrecht. Daarvan komen nog deelplannen bij het bestuur. Bodegraven-Noord volgde. En De Tol is ook zo'n raamplan, waarin de opgaven in de deelgebieden beschreven zijn met het pad naar de deelplannen die uitgewerkt worden. Voor onderdeel A – de eerste delen die al redelijk zijn vormgegeven – wordt een krediet van 4 miljoen euro gevraagd. Voor onderdeel B met retentiegebied, waterberging en nvo's is er nog geen goede kostenraming. Voor die onderdelen komt het college terug bij het bestuur als die raming wel duidelijk is. - Het peilbesluit is conserverend. Het legt vast wat de peilen op dit moment zijn. Ze zijn bijna niet veranderd, met uitzondering van de peilen in twee gebieden, waarover op basis van het oude plan al besluiten waren genomen: het vierde kwadrant van Kockengen en Gieltjesdorp, dat veel ongelijke peilen kent. Voor de rest blijven de peilen nu dezelfde. Pas in de deelplannen worden de peilen bepaald. - Wil net als mevrouw Van Soest een benadering van raamplan en deelplannen onder het motto 'Samen met'. Dat er weinig zienswijzen waren, was ook te danken aan de gebiedsavond waar mensen in de discussies werden meegenomen en samen met waterschapsmedewerkers een zienswijze konden formuleren. Blijkbaar hadden de bewoners wel weer enig vertrouwen in De Stichtse Rijnlanden. - De heer Van Bork had bewoners uit Kockengen gesproken die minder tevreden waren. Dat waren mensen die de laatste tijd op vrijwel elke bijeenkomst van het waterschap af kwamen, dus wel heel betrokken waren. Het waterschap heeft na geruime tijd gekozen voor concrete maatregelen en bij deelgebieden contact gezocht met de direct betrokkenen, bijvoorbeeld met boeren voor de onderwaterdrainage of met bewoners van de Lagedijk. Sommige mensen die de PvdA voor de tv gesproken heeft, had hij nog nooit gezien. Hij hoopt dat ook de PvdA enig vertrouwen heeft in de benadering van het waterschap. - Hij antwoordt de heer Verweij dat één plan niet drie keer wordt vastgesteld. De eerste twee punten gaan over het vaststellen van het inspraakrapport, waarin de inspraakrapporten van raamwaterplan en peilbesluit zijn samengevoegd. Daarnaast worden plan en peilbesluit apart vastgesteld. - Het college vraagt nu een krediet voor de deelplannen, waarvan het – met inbouw van risico's – kan ramen wat die gaan kosten. Het durft nog geen betrouwbare raming te geven voor deel B, met retentiegebied en nvo's. Daarvoor komt het pas terug bij het bestuur als meer bekend is over de kosten. Overigens is er geen deel C. - Zegt tegen de heer Roos dat niet alle grond geschikt is voor onderwaterdrainage, maar dat hier sprake is van een pilot. Het kan best zo zijn dat nader onderzoek meer dan 330 hectares oplevert. - Het algemeen bestuur heeft in de vorige periode besloten om geen collectieve en individuele hoogwatervoorzieningen meer aan te leggen. Dat heeft ook te maken met bestaande ontwikkelingen en met de wetgeving over wie verantwoordelijk is voor wat. Toch heeft het waterschap gefaciliteerd dat bewoners direct na dat besluit inzicht kregen in wat de effecten zijn, hoe ieders fundering eruitziet. Hij verwacht dat de heer Berk ook een dergelijk funderingsrapport heeft ontvangen. Bovendien kan iedereen op de website de risico's van zijn eigen pand bekijken en leren welke maatregelen hij zelf hoort te
--	--	--

nemen. De Stichtse Rijnlanden heeft bovendien gezegd dat wie vragen heeft of gebruik wil maken van de kennis van het waterschap, advies kan krijgen van het waterschap. Hij kan zich goed voorstellen dat de heer Berk zich zorgen maakt. Inmiddels is duidelijk dat veel verantwoordelijkheid bij de grondeigenaar ligt. Daarbij kan en wil het waterschap ook adviseren. De heer Berk heeft ook al met twee medewerkers gesproken en wellicht is kar met maatwerk, een klein watersysteem of een pomp, uitkomst geboden worden. Het niet vaststellen van het peilbesluit om Gieltjesdorp te houden zoals het is, wil hij het bestuur niet adviseren. In het gebied moeten per deel peilen verhoogd of verlaagd worden. Dat gebeurt geleidelijk, zodat eenieder daaraan kan wennen. Dat is een voorbeeld van het verwachtingsmanagement waarnaar mevrouw Varenhorst gevraagd heeft.

- Mevrouw Van Dam had nog vragen over de communicatie. Er is in het gebied op verschillende manieren gecommuniceerd. Het gehoor varieerde wel, van 25 tot 70 aanwezigen. Het waterschap heeft heel goede ervaringen opgedaan met het samenwerken met de gemeente. Veel vragen die in de kern leven, hebben te maken met 'Kockengen waterproof'. De gemeente was bezig met het ophogen van alle straten. Hij zal op verzoek van mevrouw Van Dam kijken of er iets meer van het verloop van de communicatie in het voorstel terecht kan komen.
- Vergroting of verkleining van peilvakken hangt af van het gebied: bij de Langbroeker Wetering werden veel peilvakken toegevoegd en Kortrijk en Portengen gaan samen in één peilvak. Bij Gieltjesdorp worden de peilvakken juist kleiner.
- De motie 'Functie volgt peil' is nog slechts een motie. Het is nog geen provinciaal beleid. Het bestuur zal die discussie moeten voeren. Wat het waterschap al wel doet, is heel proactief aan bodemremming werken door niet te indexeren en het peil hoger te laten dan zou kunnen op basis van de huidige Nota Peilbeheer. Er zitten dus wel elementen in maar het is nog te vroeg om het beginsel om te draaien. Zodra de Nota Peilbeheer er is, kan dat wel. Als er een deelplan is waar dat passend zou zijn, volgt daar discussie over.
- Het retentiegebied langs de N401 zat al in het vorige plan. Het waterschap had een deel van de verworven gronden al beschikbaar gesteld voor de realisering van natuur. Het moet nog samen met de provincie afspraken maken of het gebied ook geschikt is als overloop bij hoogwater in dorp of polder.
- Er zijn verschillende soorten subsidies, zoals klimaatslim boeren met onderwaterdrainage, POP-subsidies en AVP (agenda vitaal platteland). Het waterschap heeft in het kader van 'Kockengen waterproof' een afspraak met de provincie dat die uit die pot middelen beschikbaar houdt voor De Tol. Het heeft ook toegezegd om zoveel mogelijk van wat moet gebeuren, onder te brengen bij subsidieregelingen waaraan Europa ook bijdraagt. Met al die subsidies zijn de maatregelen in te voeren. Alles wat het waterschap zelf uitvoert, betaalt en subsidie voor aanvraagt, zitten in het bruto krediet van 4 miljoen euro. Als anderen, zoals collectieven bij onderwaterdrainage, de subsidie aanvragen, zit die niet bij het krediet.
- Het is nog iets te vroeg om aan de wens van de heer Van der Molen te voldoen: het effect van CO₂ in beeld te brengen. Toen de motie daarover werd aangenomen, lag dit plan al ter inzage. Het was daarom moeilijk dat hierin te verwerken. Het waterschap heeft wel hiernaar gekeken, maar was er nog niet uit hoe het model beschreven kon worden. Dat komt straks in de Nota Peilbeheer aan de orde. Daarna is er een model dat het waterschap in ieder peilbesluit kan toepassen. In het voorstel aan het algemeen bestuur zou het college een alinea kunnen wijden aan de wens van het bestuur om ook de CO₂-effecten te meten.
- De 2% voor waterkwaliteit die de heer Travaille noemt, is weinig, maar de maatregelen in het plan zijn gericht op het watersysteem. Nu komen er in dat gebied ook nvo's en is er aandacht voor biodiversiteit bij de onderwaterdrainage. Die elementen dragen ook bij aan de waterkwaliteit. Het blijft dus niet bij 90.000 euro.

De heer De Groot:

- Heeft de 75% gehaald uit de startnotitie 'Elke centimeter telt'. Daarin staat dat het waterschap 75% minder indexeert dan de huidige verwachte bodemdaling. Dat wordt verwerkt in de Nota Peilbeheer. Daarin wordt het beleid vastgelegd. Niet zo vreemd dus dat de huidige besluiten daar rekening mee houden. Er staat ook in dat op het moment dat bewoners en ondernemers in zo'n polder aan het werk gaan met het remmen van de bodemdaling, zeg met 25%, de indexering weer 100% wordt van de dan bepalende

bodemdaling. Het is immers de bedoeling dat iedereen in beweging komt. Als er dan goede plannen loskomen en die werken ook, moet men niet zeggen dat men het waterpeil steeds hoger zal zetten. Dan kan niemand meer zijn beroep uitoefenen. Die 75% is dus eigenlijk een stok achter de deur om de mensen in een gebied aan de gang te krijgen met de bodemdaling. Als iedereen dan aan het werk is, wordt de indexering weer 100%. In de polder Langeweide werkt dat nu zo. Dat hele verhaal komt in 2019 keurig vast te liggen in de Nota Peilbeheer. Dan is er een back-up als men het niet met elkaar eens kan worden.

- De provincie is nu bezig met visies op landbouw en op bodemdaling. Die visies moeten beide verwerkt worden in de omgevingsvisie. Daaruit zal ander beleid komen, want in de visie landbouw zal duidelijk moeten worden wat de functies in die gebieden moeten zijn. Dat wordt een spannende discussie.
- Onderwaterdrainage ziet hij als hét project om bodemdaling tegen te gaan. Dat doet hij graag samen met de bewoners en bij wie ook zoveel mogelijk verantwoordelijkheid ligt. Het waterschap zorgt dan voor een gereedschapskist met maatregelen als natte teelt en doelen als remming bodemdaling, robuust waterbeheer en biodiversiteit. De uitvoering er de verantwoordelijkheid ligt dan bij het gebied en het waterschap monitort de hoofdlijnen. Hij begrijpt dat de heer Travaille opgaven die gebaseerd zijn op knelpunten van bewoners, agrariërs en bedrijven ziet als een bedreiging voor de natuur, omdat die geen vertegenwoordiger heeft. Hij merkt echter dat mensen enthousiast meedoen. Bij project Spengen meet men de bodemvruchtbaarheid: bodemstructuur, regenwormen, worteldiepte, gewasbedekking, weidevogeltellingen, drukdrainage in het voorjaar. Als mensen aan de gang gaan, raken ze wel enthousiast. Biodiversiteit is ook onderdeel van klimaatslim boeren op veen. Ook Universiteit Utrecht doet opnieuw onderzoek naar bodemleven. Daarnaast worden fytoplankton gemeten en diatomeeën om te zien of die bij dit soort maatregelen veranderen. Dat zit allemaal in het programma en het is zo dat het waterschap samen met het gebied dit soort dingen wil aanpakken.

Tweede termijn

De heer Van Bork (PvdA):

- Wil terugkomen op wat de heer De Jong zei over de bewoners van het oude dorp. Hij wist wie het zijn, zei hij. Die 26 mensen hebben wel veel wateroverlast gehad. Zijn fractie heeft nadrukkelijk haar vertrouwen uitgesproken in de aanpak van het waterschap. Zij vraagt de hoogheemraad alleen maar om aandacht te besteden aan de mensen van het oude dorp, maar ook aan wat de spreker heeft ingebracht. Het is dus mogelijk om met hem in overleg te gaan.
- Is het met de heer De Jong eens dat het niet zo verstandig was om het vierde kwadrant te bebouwen, terwijl het waterschap altijd had gezegd dat dat niet verstandig was. Daar rijst de vraag voor wie de beheerkosten zijn van het waterpeil daar. Is dat de gemeente? Het zou vreemd zijn als het waterschap die betaalt, terwijl het een negatief advies had uitgebracht.

De heer Verweij (CU):

- Vraagt of het bestuur bij vaststelling van het waterplan zich ook bindt aan deel B, waarvan de financiële consequenties nog niet bekend zijn. Kan een toekomstig bestuur altijd nog zeggen dat het deel B afwijst?
- Wil – denkend aan de discussie over hoogwatervoorzieningen in Kamerik – kwijt dat het waterschap een individuele bewoner niet in de kou kan laten staan als in het algemeen belang in een groter gebied het peil wordt verlaagd. Kan het waterschap dan voor die ene bewoner voorzieningen treffen?

De heer Van der Molen (WN):

- Kan instemmen met het voorstel van de heer De Jong hoe om te gaan met de motie CO₂

De heer De Jong:

- Is blij dat de heer Van Bork toch vertrouwen heeft in wat het waterschap probeert te doen in het gebied. Dat geldt trouwens ook voor het dorp. In ieder geval heeft hij nooit willen beweren dat de wateroverlast niet voor iedereen even vervelend was. Natuurlijk wordt het dorp ook meegenomen in de deelplannen.
- Wat het vierde kwadrant betreft, is de gemeente verantwoordelijk voor alle structurele maatregelen die nodig zijn om het peil te kunnen instellen. Als dat is afgerond, is het

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten

d.d. 31 januari 2019

		waterschap verantwoordelijk voor het waterbeheer binnen de bebouwde kom. • De heer Verweij ziet het goed: deel B is puur informatie. Het geeft helderheid over wat de ramingen zijn voor twee projecten die nog gaan komen. Het college werkt nog aan de manier waarop, en de functionaliteiten van deze projecten. Er bestaat dus geen enkele verplichting via een krediet. • Over het individueel en algemeen belang: op het moment dat een individu schade heeft, zijn daarvoor natuurlijk procedures. Er is een planschaderegeling waarbij objectief wordt getoetst of iemand daar recht op heeft. Daarover is al jurisprudentie en wetgeving die gaat over de verantwoordelijkheden van bewoners en eigenaren van percelen als het gaat om effecten van bodemdaling in het veenweidegebied. Het waterschap moet iedereen gelijk behandelen, ook als het een verwijt van schadeplicht krijgt. Als dat ook voor de heer Berk geldt, krijgt ook hij de behandeling die daarbij hoort. Daarnaast heeft hij de heer Berk al toegezegd dat het waterschap met hem zal bekijken hoe hij zo beperk mogelijk schade zal lijden. Overigens heeft de heer Berk zijn verantwoordelijkheid al genomen door zelf de hoogwatervoorziening rond zijn perceel aan te leggen. • Dankt de heer Van der Molen voor diens instemming met de manier waarop hij met de CO₂-motie wil omgaan. • De <u>voorzitter</u> vraagt het algemeen bestuur of agendapunt 2.2 met alle opmerkingen en toezeggingen als hamerstuk naar de algemene vergadering kan. De bestuursleden stemmen allen daarmee in.
2.3	Vaststelling peilbesluit De Tol (2019)	De <u>voorzitter</u> vraagt het algemeen bestuur of agendapunt 2.3 met alle opmerkingen en toezeggingen als hamerstuk naar de algemene vergadering kan. De bestuursleden stemmen allen daarmee in.
2.4	Partiële herziening peilbesluit Oudegein	De <u>voorzitter</u> stelt voor toch eerst nog punt 2.4 af te handelen. Hij verwacht dat dat niet veel tijd in beslag zal nemen. De vergadering stemt daarmee in. De heer <u>Van der Molen</u> (WN): • Vraagt of wat bij De Tol gezegd is over bodemdaling en CO₂-effecten hier ook geldt. <i>Beantwoording</i> De heer <u>Jansen op de Haar</u>: • Wijst erop dat het hier niet gaat over veenweidegebied. Er is geen directe link met wat daar is afgesproken. Misschien is er wat voor te zeggen dat er door de aanwezigheid van een windmolen een afname van de uitstoot is. Zover wil hij nu niet gaan. De heer <u>De Groot</u>: • Laat weten dat CO₂-metingen heel ingewikkeld zijn. De universiteiten Wageningen en Nijmegen zijn het daarover ook niet helemaal eens. De komende drie à vier jaar wordt er Uniebreed op vijf verschillende plekken op drie, vier manieren gemeten hoeveel CO₂ er vrijkomt. De bedoeling is dat daar een homogene meetmethode uitkomt, zodat duidelijk is wat een negatief of positief effect heeft. De <u>voorzitter</u> vraagt of de vergadering agendapunt 2.4 als een hamerstuk ziet. Het antwoord is bevestigend. <i>Hierna volgt agendapunt 3.2.</i>
3. STUKKEN TER CONSULTERING (besluitvorming door college)		
3.1	Wateragenda voor omgevingsvisies	De heer <u>Travaille</u> (PvdD): • Spreekt van een fantastisch stuk. Zou willen dat het in alle overleggen met externe partijen als geheugensteuntje meeging. Heeft nog enkele opmerkingen. • Ziet als doel ook nog 'Nederland circulair' in 2050. Dat zou ook passen bij de grondstofterugwinning. Bij het 'Vernieuwend veenweidegebied' past meer ambitie: omkering van bodemdaling. -

	Bij de aandachtsgebieden kan nog: Urgentie door meststoffen en bestrijdingsmiddelen in relatie met biodiversiteit. Bij 'Stad' passen groenvoorziening en hittestress. Bij de drie verschillende gebieden ontbreken waterkwaliteit en ecologie. Onderhoud en ecologisch beheer zouden ook goed in dit stuk passen. • Las een artikel uit Nieuw-Zeeland. Daar had een rivier de rechten gekregen van een persoon. Iemand is daarbij vertegenwoordiger geworden van de rivier of van het watersysteem. Zoiets zit er niet in de Omgevingswet, waar alles kan, tenzij iemand bezwaar maakt. Daar zou een waarnemer of vertegenwoordiger van een watersysteem of de natuur vanuit die positie kunnen optreden ter bescherming van de belangen van bijvoorbeeld een stuk natuur. De heer <u>Van Bork</u> (PvdA): • Vindt dat een interessante suggestie, maar volgens hem heet dat waterschap. 'Dat zijn wij.' De heer <u>Van der Molen</u> (WN): • Vindt het uitstekend om een wateragenda op te stellen. Zeker nu er geen verplichte watertoets is, is verleiden de beste strategie om invloed uit te oefenen. Wel moet voorkomen worden dat dit alleen maar een mooie folder is die op de gemeentetafel komt te liggen. Er moet wel op gelet worden of die folder ook gebruikt gaat worden. Een procesvoorstel in die richting zou welkom zijn. • De doelgroep kan naast de gemeenten ook de provincie zijn. Daarnaast is er een landelijk traject 'Omgevingsvisie', waar het waterschap waarschijnlijk ook wel terecht kan. • Als aanvulling bij de vorige sprekers nog enkele inhoudelijke suggesties. Bij 'Water in de stad' aandacht voor het afkoppelen van regenwater van het riool. Bij 'Ambities' het verminderen van zichtbaar vuil en vooral plastics. Bij 'bouwstenen' dat het waterschap samen met anderen proactief is bij het verwijderen van chemische stoffen uit water, zowel bij de bron als bij de zuivering. Het zou goed zijn burgers te betrekken bij het monitoren van de waterkwaliteit. De heer <u>De Roos</u> (CDA): • Vindt ook dat hiervan veel inspiratie uitgaat, maar is het met de heer Van der Molen eens dat dit niet alleen maar een mooie folder wordt. • Vraagt zich wel af wat hij er zelf in de uitvoering mee zou kunnen doen; hij heeft zelf geen zeggenschap over de Omgevingswet. Moet hij zelf contact opnemen met provincie of gemeente? De heer <u>Van Bork</u> (PvdA): • Heeft een praktisch punt. De watertoets is verdwenen, maar daar staat tegenover dat de gemeenten nu moeten afstemmen met de waterbeheerder, en dat is het waterschap. Toch denkt hij nog even aan Kockengen en heeft daarbij de vraag: wat is de doorzettingsmacht van het waterschap als een gemeente zegt een kant op te gaan die de waterhuishouding in het gebied raakt. Het is belangrijk nu het gebied een grote stedenbouwkundige opgave heeft. Kan het waterschap bezwaar aantekenen tegen een omgevingsvisie van een provincie of gemeente? <i>Beantwoording</i> De heer <u>De Groot</u>: • Hoorde verschillende mensen vragen wat ze met zo'n folder kunnen doen, wat het doel van de folder is. Ziet dit zelf als een manier om aan de voorkant bij gemeenten en provincies de waterbelangen goed vertegenwoordigd te laten zijn in de omgevingsvisie. Het moest geen saai lijstje worden, maar een aantrekkelijk stuk. Het gaat erom dat anderen weten van de waterbelangen. Als een gemeente gaat bouwen in een veengebied, wil ze weten dat zoiets klimaatadaptief kan. Ook zijn er aan de achterkant nog wel middelen voor het waterschap, zoals in bijlage 1 vermeld staat. • Daarnaast is het idee dat de heer Travaille naar voren bracht, misschien een goed idee: het uitzetten van voogden van het water bij verschillende gemeenten en de provincie. Nu al schrijft iemand van het waterschap daar mee. De heer <u>De Jong</u>: • Meent dat de heer De Groot alles goed heeft toegelicht. De mooie folder is geen folder, maar een instrument om mee te handelen als waterschapsmensen aan tafel zitten bij
--	---

		andere partijen. Dat heet 'cocreatie': we doen het samen. Daarom is het mooi wat de heer De Groot vertelde, dat iemand in het hart van de provincie de waterbelangen kan inbrengen. Denkt wel dat het waterschap andere overheden niet snel juridisch zal bestrijden, maar als blijkt dat een gemeente of provincie weigert waterbelang op een evenwichtige manier mee te wegen bij de besluitvorming, zal het waterschap niet schromen die laatste juridische weg te bewandelen, tenzij het bestuur dat een te fors middel vindt. De <u>voorzitter</u> sluit dit punt af. <i>Hierna volgt agendapunt 4.</i>
3.2	Wijziging strategie en doelstelling muskusratten-beheer	<i>Eerste termijn</i> De heer <u>Van der Kruk</u> (PvdD): • Begint te zeggen dat dit punt voor zijn fractie een belangrijk onderwerp is. • Zijn fractie kan zich niet vinden in de aangepaste doelstelling en strategie, zoals die worden voorgelegd aan de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen (UvW). Voor dat standpunt heeft ze verschillende argumenten. De aanpassing is een formalisering van bestaande praktijk in grote delen van het land. Het waterschap in Friesland doet dat al enkele jaren. De keuze voor extra intensieve bestrijding in West- en Midden-Nederland heeft het bestuur van De Stichtse Rijnlanden vorig jaar gedaan. Het besluit van de commissie CMB+ is ingegeven door de wens bestrijdingskosten te kunnen beperken, en niet door de wens evenwicht te vinden tussen veiligheid en dierenwelzijn. Er worden geen voorstellen gedaan om de bestrijding van muskusratten minder wreed te maken voordat er een besluit wordt genomen over de bestrijdingsstrategie. Bij terugdringing tot de landsgrens (uitroeiing) komen volgens onderzoekers voldoende middelen vrij zonder dat er in de CMB+ besloten wordt om extra geld voor dierenwelzijn ter beschikking te stellen. Het uitroeien van muskusratten gebeurt door zeer dierenvriendelijke vallen, die leiden tot de verdrinkingsdood van deze zoogdieren. Het doden van dieren zonder acuut gevaar vindt de PvdD onethisch. Er zijn alternatieven voor uitroeiing door preventieve maatregelen. Dijken en kades kunnen onaantrekkelijk gemaakt worden en gerepareerd worden middels detectiemethoden. Ook voor deze alternatieven zijn er geen aanbevelingen gedaan voor verder onderzoek en is geen geld beschikbaar voor preventie. • De fractie heeft enkele vragen. Zo twijfelt ze aan de haalbaarheid van uitroeiing, gezien de toestroom vanuit de buurlanden, welk risico ook in het eindrapport onderkend wordt. Verder worden geweren en speurhonden gebruikt tegen de slimste dieren. Deze aanpak kan leiden tot maatschappelijke verontwaardiging en weerstand of tot negatieve gevolgen voor de werkomstandigheden en veiligheid van de muskusrattenbestrijders. De vraag is ook of grondeigenaren toestemming willen geven. In het eindrapport is ook sprake van afnemende populaties in Noord- en Oost-Europa zonder menselijk ingrijpen. Dit punt is vreemd genoeg verder niet uitgezocht. Het rapport zegt wel dat men dit binnenkort alsnog wil gaan doen. Dan is een keuze mogelijk tussen het al dan niet uitroeien van de muskusrat. Hebben de waterschappen wel een keuze, gezien de exotenverordening van de EU? Uit het rapport blijkt niet welke bewegingsruimte de waterschappen hebben bij het muskusrattenbeleid. • Welke van de drie bestrijdingsalternatieven er ook wordt gekozen: een snelle tussenevaluatie, met aandacht voor dierenwelzijn, is wenselijk om tijdig te kunnen bijsturen. De eerste resultaten daarvan zouden al volgend jaar moeten worden gepresenteerd. Zijn fractie zal het voorstel dus niet steunen en heeft tegelijk veel twijfels. Die twijfels zouden verdwenen moeten zijn voordat ze een keus kan maken. De fractie zou graag zien dat de portefeuillehouder deze twijfels en bezwaren overbrengt bij de UvW. De heer <u>Van der Molen</u> (WN): • Verklaart dat zijn fractie instemt met de doelwijziging van de muskusrattenbestrijding. Voorop staan de waterveiligheid en de biodiversiteit en het op termijn minder doden van muskusratten. • Is het wel eens met de PvdD dat het goed is om te volgen of het beoogde effect bereikt wordt. Verder wil hij afstand nemen van de terminologie in het rapport, waar gesproken

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten

d.d. 31 januari 2019

wordt van 'uitroeien'. Dat had anders beschreven moeten worden.

De heer Travaille (PvdD):

- Meent dat 'terugdringen tot de landsgrens' toch gewoon uitroeien is.

De heer Van der Molen (WN):

- Is het daar niet mee eens. Ook 'terugdringen tot de landsgrens' mag anders heten. Meen dat door deze aanpak men beter uit de voeten kan qua veiligheid, qua biodiversiteit en op termijn ook minder dieren hoeft te doden. De nu gebruikte terminologie sluit daar niet op aan.

Mevrouw Varenhorst (VVD):

- Vindt met het oog op waterveiligheid de doelstelling goed: binnenslands uitkomen op een nul-populatie. Haar fractie heeft al eerder gesteld dat het uitroeien of laten uitsterven van de muskusrat de meest diervriendelijke oplossing is. Dan hoeven er in dit land geen dieren meer te worden gedood.
- Op basis van het rapport 'Toekomst van het muskusrattenbeheer in Nederland' zou het technisch mogelijk moeten zijn de muskusrat aan de landsgrens tegen te houden. Dan moet aan een aantal randvoorwaarden voldaan worden. De fractie twijfelt eraan of dat gaat lukken. Voorwaarde is bijvoorbeeld solidariteit onder de waterschappen of het opstellen van een uitvoerbaar plan. De commissie wil een voorstel uitwerken en de VVD geeft haar het voordeel van de twijfel.
- De fractie heeft geen bezwaar tegen een tussenevaluatie.

De heer De Roos (CDA):

- Kan instemmen met de aangepaste doelstelling en met de strategie die toegepast gaat worden. Over landsgrenzen gesproken: hij begrijpt dat de muskusratten bij grensoverschrijding illegaal zouden zijn.

De heer Dieperink (AWP):

- Ziet een tussentijdse evaluatie wel zitten. Misschien volgt daaruit nog eens een muskusrattenpardon. Overigens heeft hij ook ecologen geraadpleegd. Die zeiden dat dit de oplossing was waarbij de minste ratten gedood moesten worden.

De heer Verweij (CU):

- Is ook voor een aanpak waarbij men zo min mogelijk dieren hoeft te doden. Hoe kleiner de populatie is, des te minder jongen en hoe minder te doden dieren.
- Heeft nog wel vraagtekens bij de haalbaarheid. In het rapport staat wel veel gereken en veel analyse, maar het is niet duidelijk of er net zo consequent gewerkt kan worden als bij een computer. De gebieden waar de populatie nul is, zijn de kleigebieden. Moeilijker ligt het bij de moerassen en de natuurgebieden. In het verleden waren er wel opevingen als muskusrattenvangers ziek waren. In Nederland zijn verschillende bestrijdingsorganisaties die ieder een eigen bestuursmodel hebben. Dat gaat nooit goed zo. Eerst moet op landelijk niveau misschien wel één bestrijdingsorganisatie komen. Dan is schuiven met personeel of geld mogelijk.
- Een verandering in de organisatie lijkt nodig. Intussen is het goed zich rekenschap te geven van wat de PvdD naar voren bracht. De bestrijding gaat nog wel even door. Dan is het goed om ook te investeren in andere methodes om de bestrijding aanvaardbaar te houden.

De heer Reerink (PvdA):

- Bekent dat het verhaal van de heer Verweij hetzelfde verhaal is dat hij ook had willen houden. Het hele traject staat of valt met de onderlinge solidariteit van de waterschappen. Daar ontbrak het vroeger wel eens aan.
- Op pagina 13 wordt een rapport genoemd dat hij nergens kan vinden.
- Er mag meer aandacht zijn voor en nadruk op de DNA-techniek. Daarmee is gemakkelijker te controleren of een gebied schoon blijft. Mist ook aandacht voor calamiteiten, zoals de BSE-crisis die enige tijd terug heerste in het Utrechtse. Toen mochten bestrijders dit gebied niet meer betreden: een feest voor diertjes die men hier liever niet zag. Het is nodig om uit te zoeken hoe men kan anticiperen op dergelijke crisissituaties.
- Tot slot: het rapport zegt terecht dat mensen minder te doen krijgen als het aantal vangsten minder wordt, maar de waterschappen moeten dan niet hun personeelsbestand uitdunnen. Bestrijders kunnen dan ook op andere invasieve exoten inzetten. Op dat punt is nog genoeg te doen, ook in de toekomst.

De heer Travaille (PvdD):

- Is benieuwd welke soorten de heer Reerink dan bedoelt.

De heer Reerink (PvdA):

- Denkt aan de Amerikaanse rivierkreeft, de kabomba en andere exoten, die hij soms nog niet kent.

De heer De Beaufort (LNE):

- Was vroeger in opdracht van de UvW lid van het permanent college voor de muskusrattenbestrijding. In de jaren '90 werd het permanente college opgeheven. Er waren namelijk enkele waterschappen die wel muskusratten te bestrijden hadden, en er waren er enkele die rustig achterover leunden en hoopten dat die beesten beneden de rivieren zouden blijven. Dat mocht niet zo zijn, maar de wens van dat college was al methoden te vinden om die dieren bij de landsgrenzen tegen te houden of tot die grenzen terug te dringen. Door het nieuwe onderzoek is het blijkbaar zinvol geworden om verder te gaan.
- De LNE-fractie zou dat toejuichen. Ze realiseert zich wel dat het dierenleed, kosten en ecologische schade met zich mee zal brengen, maar ze verwacht dat juist op die drie punten op den duur winst is te behalen, want dan heeft men minder grove maatregelen nodig. Slagen hangt af van de mogelijkheid dat de Unie de waterschappen tot eendracht en samenwerking brengt. Als dat niet lukt, moet men er niet aan beginnen. Dan zullen de bestaande of verbeterde organisaties alle verder moeten gaan, met extra dierenleed.
- Is het eens met de heer Van der Kruk en anderen, die pleitten voor een vroege evaluatie, zodat bijsturing mogelijk is. Hoopt dat het collegelid dat naar de UvW gaat dat standpunt namens het hele bestuur daar kan neerleggen.

Beantwoording

Mevrouw Otterman:

- De afgelopen jaren is de veldproef geweest. Daar zijn drie strategieën onderzocht: het nemen van preventieve maatregelen aan keringen en dergelijke, het onder controle houden van de populatie en het terugdringen tot de landsgrens. Van volledige uitroeiing is nooit sprake geweest. Al zou men dat willen, dan is het nog niet haalbaar: die dieren leven ook in de rest van Europa. Het doel is nu terugdringen tot de landsgrens, de beste strategie uit het oogpunt van veiligheid, biodiversiteit en dierenwelzijn. Hoe minder dieren er zijn, hoe minder er gedood hoeven te worden. Preventieve maatregelen aan de keringen maken die mogelijk ook minder aantrekkelijk voor andere dieren, wat de biodiversiteit zou kunnen schaden.
- De muskusrattenbestrijding in West- en Midden-Nederland heeft de laatste jaren een professionaliseringsslag gekend, gericht op een grotere effectiviteit en meer samenwerking. Het doel was om efficiënter en zo diervriendelijk mogelijk te werken. Ook was er aandacht voor duurzame inzetbaarheid (in het verleden was er veel ziekte-uitval). De verwachting is dat er over tien tot vijftien jaar nog maar weinig muskusratten in het binnenland zijn en dat er alleen aan de grenzen nog muskusratten te bestrijden zijn. De verwachting is ook dat in dit samenwerkingsverband bereikt wordt door verder te gaan zoals dat nu al gebeurt. De professionaliseringsslag is goed verlopen: er zijn elk jaar dalende vangsten. De verwachting is dat in tien tot vijftien jaar de muskusrat hier weg zal zijn.
- Wat nu voorligt, is een consultatiestuk. Op 22 maart is er een Unievergadering over dit principebesluit om de doelstelling te veranderen van minder dan 0,15 vangsten per kilometer naar nul. Hoe dat bereikt wordt, wordt daarna uitgewerkt in het beleidsplan muskusrattenbeheer West- en Midden-Nederland. Dat stuk zal in de zomer aan de orde komen. Het rapport bespreekt of bestrijding zin heeft. Hoe dat te bereiken en hoe te implementeren is iets waar nu ook over wordt nagedacht. Voor dit waterschap trekt secretaris-directeur Joke Goedhart dat. Het is van belang dat de waterschappen op basis van solidariteit gaan samenwerken. Anders lukt het niet. Bij de beverratten is die samenwerking er al en worden die beesten alleen nog langs de grens gevangen.
- Een tussenevaluatie zegt mevrouw Otterman met alle liefde toe. Vanuit de muskusrattenbestrijding (MRB) komt er elk jaar een update van hoe het met de vangsten staat. De bestuursleden zullen ook een exemplaar krijgen.
- Het onderzoek dat de heer Reerink zocht, was eerst in het rapport zelf verwerkt, maar da maakte het rapport ook ingewikkeld. Het tweede deel van dat onderzoek was prematuur. Het wordt wel benut bij de verdere uitwerking.

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten
d.d. 31 januari 2019

De heer Reerink (PvdA):

- Stelt dat het instemmen met dit voorstel nauw samenhangt met het vertrouwen dat men heeft in dat het ook organisatorisch rond kan komen qua solidariteit, samenwerking enzovoort. Dan kan men niet zeggen dat men dat later wel zal zien.

Mevrouw Otterman:

- Stelt dat wat er nu beslist wordt voor de organisatie hier niet veel verandering betekent. In de komende tien tot vijftien jaar wordt gewerkt aan een organisatie waarin die solidariteit wel voor elkaar komt.

De heer Reerink (PvdA):

- Raadt aan om dan wat voorzichtiger te formuleren, want dit is puur afhankelijk van de mogelijkheid om dat echt te realiseren, overigens niet alleen met de Nederlandse waterschappen, maar ook via de rivieren ook met de Duitse en Belgische. Die grenzen zijn logischer dan de landsgrenzen.

De heer Verweij (CU):

- Sluit zich aan bij de woorden van de heer Reerink, want dit onderwerp staat op de agenda ter consultering. Hij wil dan ook een boodschap meegeven: koppel aanpassingen van doelstellingen ook aan afspraken van organisatorische aanpassingen en samenwerking en solidariteit. Als dat aan de voorkant niet gebeurt, en men wacht twee, drie jaar, dan wordt dat steeds lastiger. Nu ligt het belang van muskusrattenbeheer vooral in West-Nederland, maar straks ligt de last vooral in Oost-Nederland. Daarom moeten nu de samenwerking en solidariteit geregeld worden.

Mevrouw Otterman:

- Dat de doelstelling wordt aangepast, zegt nog niets over wat er gedaan wordt als die bereikt is. Er ligt echter een plan klaar waar dat op 3 april organisatorisch nog niet helemaal af zal zijn. Daar is nog tijd voor. In de CMB+ en in het Uniebestuur is de mening unaniem dat dit de kant is om op te gaan. Het is dan ook te verwachten dat alle waterschappen zullen meewerken om dit voor elkaar te krijgen. En er is het voorbeeld van de beverrattenbestrijding. Ze zal de opmerkingen doorgeven aan de dijkgraaf.

De heer Van der Kruk (PvdD):

- Merkt dat er toch onduidelijkheid is: er wordt gevraagd of men het eens is met het voorstel, maar hij proeft bij de eigen fractie, maar ook bij andere fracties, dat er geen steun is voor het voorstel, omdat er nog verscheidenen zaken uitgezocht moeten worden voordat men hiermee akkoord kan gaan.

De voorzitter hoorde meer een meningsverschil. Aan de ene kant hoorde hij dat bij het vaststellen van doelen ook een organisatieplaatje hoort. Anders zijn solidariteit en samenwerking niet te bereiken. Hij vraagt de heer Reerink of dat juist is.

De heer Reerink (PvdA):

- Beamt dat en voegt eraan toe dat hij het voorgestelde systeem wel ziet zitten, al kan hij ontbindende voorwaarden aan die steun verbinden. Men moet meteen borgen dat die solidariteit ook omgezet wordt. Als mevrouw Otterman zegt dat het gaat lukken met de waterschappen, heeft hij daar alle vertrouwen in. Bij het Waterschapshuis liep het echter anders toen het geld ging kosten.

Mevrouw Otterman:

- Zegt voor alle zekerheid dat dit stuk ter consultering op tafel ligt en niet ter besluitvorming.
- Ze neemt de opmerkingen van de bestuursleden mee, is er zelf ook van overtuigd dat die organisatie goed geregeld moet worden, maar zelfs als dat niet zou lukken, denkt ze dat het waterschap zelf ook gebaat is bij een verandering van de doelstellingen. Aan de muskusrattenorganisatie hoeft er ook niet zoveel te veranderen.

De heer Travaille (PvdD):

- Vraagt mevrouw Otterman wat ze, na het gevraagde advies ontvangen te hebben, ziet als de volgende stap. Komt het plan nog in de algemene vergadering of blijft het bij de Unie?

De voorzitter stelt dat dat duidelijk in het stuk staat: het gaat naar de UvW.

Mevrouw Otterman:

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten
d.d. 31 januari 2019

		heeft ingevuld, en hij is nog meer dankbaar dat hij zelf niet te vaak hoefde in te vallen. Mevrouw <u>Van Dam</u> (WN) dankt voor de snelle reactie op haar vragen over het Deltaplan biodiversiteit en de toezeggingen door het college. Vraagt of ook bij De Stichtse Rijnlanden corrosie optreedt bij geothermieputten. Daar hoort ze graag meer over. Wil nog graag de bestuursinformatiebrief noemen van december 2018 over monitoring van polder Langeweide, waarin de portefeuillehouder zegt dat bij de toekomstige plannen ook bodemvruchtbaarheid en biodiversiteit in de programma's worden meegenomen. Mevrouw <u>Otterman</u> antwoordt mevrouw Van Dam dat zij antwoord over de corrosie per mail aan haar zal sturen.
--	--	---

7. SLUITING

		De <u>voorzitter</u> dankt iedereen voor zijn of haar bijdrage en sluit de vergadering om 22.50 uur.
--	--	---

Voor akkoord,
Vergadering algemeen bestuur d.d. 27 maart 2019

De secretaris,

J. Goedhart

Adviezen/Conclusies

Vergadering commissie Systeem, Kwaliteit en Keten

d.d. 31 januari 2019

		• Beamt dat. Op 22 maart ligt het principebesluit voor bij de Unie. Daarna zal het geïmplementeerd moeten worden in de verschillende bestrijdingsorganisaties. Dat wordt dan komende zomer aan het bestuur voorgelegd. De heer <u>Travaille</u> (PvdD): • Vraagt mevrouw Otterman of het tegengeluid dat zijn fractie afgaf dan ook in dat stuk terechtkomt. Mevrouw <u>Otterman</u>: • Zegt dat de heer Travaille ervan op aan kan dat tegengeluiden ook worden doorgegeven. Als hij zijn betoog op schrift geeft, zal zij het bij de dijkgraaf afgeven. De <u>voorzitter</u> sluit dit punt af. <i>Hierna volgt agendapunt 3.1.</i>
--	--	---

4. NOTULEN

4.1.	Notulen commissie SKK d.d. 22 november 2018	Pagina 4, direct onder tweede termijn: "De heer <u>Van Bork</u> (PvdD)" moet zijn: "De heer <u>Van Bork</u> (PvdA)". Verder zijn er geen op- of aanmerkingen. De notulen worden vastgesteld.
4.2	Actiepuntenlijst met leeswijzer	Mevrouw <u>Van Dam</u> (WN) zal via de mail doorgeven welke foutjes er staan in de vermeldingen van de commissies. Verder ontbreekt actiepunt 101 in de leeswijzer, terwijl het voor het eerste kwartaal 2019 op de agenda staat. Komt dat dan in de eerstvolgende bestuursinformatiebrief? De heer <u>Vos</u> antwoordt dat 101 in de volgende leeswijzer niet zal ontbreken. Hij kan alleen nog niet beloven dat dit punt in de eerstvolgende bestuursinformatiebrief aan de orde komt.

5. INFORMEREND DEEL

5.1	Mededelingen	Er zijn geen mededelingen.
5.2	Ingekomen stukken	Er zijn geen ingekomen stukken
	5.2.1	Notitie IJsprotocol (geagendeerd op verzoek van de heer <u>Verweij</u>) De heer <u>Verweij</u> (CU) vraagt of er voldoende beleid is als het gaat om wat het waterschap wil rond dit onderwerp. In het waterbeheersplan is het topje van de piramide: 'Genieten van water'. Bij de ijsvorming staat veiligheid voorop. Dat er ijsplezier gefaciliteerd wordt, staat eer beetje tussen de regels. Er worden twee schaatsroutes genoemd, maar er zijn er meer. Het waterschap zou proactief met gemeenten kunnen kijken waar wel of niet geschaatst wordt. Welke concrete maatregelen horen daarbij? Vorig jaar had hij vragen over de schaatsplek in Woerden waar warm bronwater werd geloosd. In Utrecht bepaalt de RHD waar geschaatst wordt. Daar zijn toch betere afspraken over te maken. Misschien iets om met het nieuwe bestuur over te beginnen? De heer <u>Jansen op de Haer</u> vindt de strekking van het betoog helder: de heer Verweij wil meer beleid op ijspret. Hij zelf vindt dat dat niet tot een kerntaak behoort: hij is geen rayonhoofd. Over veiligheid op het ijs gaat de burgemeester. Met het ijsprotocol schept het waterschap voorwaarden om de ijsaangroei zoveel mogelijk te bevorderen. Daar gaat het best ver in. Elk jaar na de ijsperiode volgt een evaluatie en wordt het protocol aangepast. Dit jaar krijgt het waterschap voorspellingen over ijsaangroei, maar uiteindelijk is hij geen ijsmeester. Wat nu in het ijsprotocol staat, is de grens. De <u>voorzitter</u> vraagt of het ijsprotocol een keer voor uitgebreide bespreking op de agenda moet komen. Een ruime meerderheid vindt dat niet nodig.

6. RONDVRAAG

		De heer <u>Reerink</u> (PvdA) dankt de heer <u>Bruggink</u> voor de wijze waarop die het voorzitterschap
--	--	--